

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ української філології та соціальних наук
КАФЕДРА права і соціальної роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правове регулювання молодіжної політики
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 081 Право
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни Обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

 А.С. Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою права і соціальної роботи
протокол № 12 від 22.06.2021

Завідувач кафедри А.С. Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету

 Н.О. Гончарова
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Кічук Ярослав Валерійович, доктор педагогічних наук, професор кафедри права і соціальної роботи;

Рецензенти програми:

Переверза Ірина Михайлівна, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри права і соціальної роботи;

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	Лекції:	
	24	6
Модулів:1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин:120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:4	Лабораторні заняття:	
Семестр:7	Семінарські заняття:	
	24	6
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне:5		
- самостійна робота:5	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є державна стратегія, структура, предмет і суб'єкт, нормативну базу в галузі міжнародної та національної молодіжної політики, проблеми і завдання які існують у молодого покоління України, що прагнуть до демократичних цінностей та ідеалів, а також єднання з прогресивною світовою спільнотою

Метою дисципліни є формування у студентів цілісного уявлення про молодіжну політику як особливу галузь державної стратегії, структуру, предмет і суб'єктів, нормативну базу в галузі молодіжної політики; надання необхідних знань національних і міжнародно-правових актів, умінь та навичок правильного їх застосування; формування вміння і навичок роботи з нормативно-правовими документами, їх грамотну класифікацію, вміння правильно використовувати юридичні терміни; формування наукового світогляду; визначення проблем, що виникають при його застосуванні та шляхи їх усунення

Передумови для вивчення дисципліни «Філософія», «Історія України та української культури»,

Міждисциплінарні зв'язки «Теорія та історія держави і права», «Самоменеджмент та управління особистою кар'єрою», «Конституційне право України».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для обов'язкових навчальних дисциплін

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Право».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 4 ПРН 20	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права;
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 2 ПРН 12	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло;
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	ПРН 1 ПРН 9	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій;
ЗК 12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	ПРН 18	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи;
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.	ПРН 19	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;
СК 7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне	ПРН 6 ПРН 22	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему; Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;

	процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.		
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.	ПРН 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту;
СК 17	Знання і розуміння соціальної ролі підлітків у суспільстві та основ законодавства з прав дитини.	ПРН 14	Використовувати набуті знання та спеціальні навички у спілкуванні з категорією неповнолітніх та їх представниками
СК 18	Здатність до консультування та встановлення значимих правових фактів у справах дітей та неповнолітніх.	ПРН 25	Кадрове забезпечення підрозділів ювенальної превенції фахівцями, які зможуть працювати з дітьми

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 2	ПРН 4 ПРН 20			ПРН 4 ПРН 20
ЗК 7	ПРН 2 ПРН 12	ПРН 2 ПРН 12		ПРН 2 ПРН 12
ЗК 10			ПРН 1 ПРН 9	ПРН 1 ПРН 9
ЗК 12	ПРН 18		ПРН 18	ПРН 18
СК 1	ПРН 19		ПРН 19	
СК 7	ПРН 6 ПРН 22	ПРН 6 ПРН 22	ПРН 6 ПРН 21	ПРН 6 ПРН 22
СК 12		ПРН 13	ПРН 13	
СК 17	ПРН 14	ПРН 14	ПРН 14	
СК 18	ПРН 25		ПРН 25	

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Сутність правової молодіжної політики та основні напрями її здійснення	4	2	2	-	-	-	6	2	1	1	-	-	-	10
2.	Принципи формування та	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10

	реалізації правової молодіжної політики в Україні														
3.	Молодь в Україні сьогодні і завтра: демографічний портрет	4	2	2	-	-	-	8	2	1	1	-	-	-	10
4.	Зародження та реалізація державної молодіжної політики: досвід української держави	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
5.	Основні напрямки сучасної державної політики в сфері роботи з молоддю	4	2	2	-	-	-	12	2	1	1	-	-	-	10
6.	Регіональна молодіжна політика	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
7.	Молодіжна політика в умовах децентралізації	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
8.	Молодіжні громадські організації в Україні	4	2	2	-	-	-	6	2	1	1	-	-	-	10
9.	Шляхи удосконалення державної молодіжної політики	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	10
10.	Світовий досвід формування державної молодіжної політики	12	6	6	-	-	-	6	3	2	1	-	-	-	8
	МКР	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Проведення консультацій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Разом:120	48	24	24	-	-	-	72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Сутність правової молодіжної політики та основні напрями її здійснення.

Поняття, сутність, мета і завдання правової молодіжної політики. Суб'єкти реалізації правової політики: людина, держава, політичні партії, об'єднання громадян. Принципи реалізації правової політики. Основні напрями та пріоритети здійснення правової молодіжної політики в сучасних умовах.

Тема 2. Принципи формування та реалізації правової молодіжної політики в Україні. Своєрідність процесу формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні. Ефективна державна молодіжна політика - фактор соціальної стабільності і гарант безпеки держави. Практичне здійснення державної молодіжної політики. Формування нормативно-правової бази, створення системи інститутів, діяльність яких направлена на

реалізацію конкретних напрямків та відповідного матеріально-фінансового забезпечення реалізації державної молодіжної політики.

Тема 3. Молодь в Україні сьогодні і завтра: демографічний портрет Динаміка чисельності та демографічні характеристики молоді. Ціннісні орієнтації, погляди молоді на сім'ю і шлюб. Стан здоров'я молоді та його чинники. Соціально-економічні характеристики молоді та особливості її економічної поведінки. Особливості міграцій молоді в Україні.

Тема 4. Зародження та реалізація державної молодіжної політики: досвід української держави.

Формування вітчизняної системи ювенального законодавства: історія та сучасність. Історія становлення державної молодіжної політики в Україні. Концепції національної молодіжної політики. Молодь як об'єкт та суб'єкт сучасної державної політики.

Тема 5. Основні напрямки сучасної державної політики в сфері роботи з молоддю.

Нормативно-правове забезпечення реалізації державної молодіжної політики. Реалізація конституційних прав молодих громадян. Регулювання усіх аспектів суспільних відносин, учасниками яких є молодь.

Тема 6. Регіональна молодіжна політика.

Інфраструктура молодіжної роботи. Інноваційні форми реалізації молодіжної роботи. Роль інститутів громадянського суспільства в роботі з молоддю. Міжгалузева та міжсекторальна взаємодія в роботі з молоддю.

Тема 7. Молодіжна політика в умовах децентралізації. Нормативно-правове забезпечення процесу формування молодіжної політики в умовах децентралізації. Механізми молодіжної політики на національному, регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації.

Тема 8. Молодіжні громадські організації в Україні.

Молодіжні громадські організації: характеристика, різновиди, суспільні функції та проблема активізації їх діяльності. Принципи створення та діяльності молодіжних громадських організацій. Засновники та члени молодіжних громадських організацій. Права молодіжних громадських організацій. Форми державної підтримки молодіжних громадських організацій. Відповідальність молодіжних громадських організацій за порушення законодавства. Молодіжні організації політичної спрямованості.

Тема 9. Шляхи удосконалення державної молодіжної політики.

Шляхи вдосконалення та перспективи розвитку державної молодіжної політики в процесі трансформації українського суспільства. Напрямки удосконалення молодіжної політики: освіта, працевлаштування, допомога молодим сім'ям. Впорядкування існуючих нормативно-правових актів в сфері реалізації державної молодіжної політики. Виокремлення в окрему галузь законодавства – молодіжне законодавство.

Тема 10. Світовий досвід формування державної молодіжної політики.

Загальна характеристика держав соціального добробуту. Моделі держави соціального добробуту: шведська, німецька, американська. Молодіжна політика високо розвинутих держав світу.

- Австрія;
- Німеччина;
- Великобританія;
- США, Канада;

- Франція, Нідерланди;
- Швеція, Норвегія, Фінляндія;
- Швейцарія;
- Японія, Китай; Південна Корея;
- Австралія

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Сутність правової молодіжної політики та основні напрями її здійснення

Тема 2. Принципи формування та реалізації правової молодіжної політики.

Тема 3. Молодь в Україні сьогодні і завтра: демографічний портрет

Тема 4. Зародження та реалізація державної молодіжної політики: досвід української держави

Тема 5. Основні напрямки сучасної державної політики в сфері роботи з молоддю

Тема 6. Регіональна молодіжна політика

Тема 7. Молодіжна політика в умовах децентралізації

Тема 8. Молодіжні громадські організації в Україні

Тема 9. Шляхи удосконалення державної молодіжної політики

Тема 10. Світовий досвід формування державної молодіжної політики

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д\ф	з\ф	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	30	38	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	10	12	
	- підготовка до семінарських занять;	16	20	
	- підготовка до проміжного контролю.	4	6	
	Виконання індивідуальних завдань:	42	70	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Презентація Схема, таблиця
	- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);	20	30	
	- складання термінологічного словника;	7	20	
	- підготовка презентацій;	8	10	
	- складання схем, таблиць.	7	10	
	Разом	72	108	

Тематика доповідей

1. Розвиток теоретичних підходів до побудови соціальної політики в другій половині ХХ ст. Концепція соціальної держави. Соціально орієнтована економіка.
2. Створення соціального і ринкового господарства в Німеччині у другій половині ХХ ст.
3. Характеристика прав людини і громадянина на підставі Декларації про права людини та Конституції України.
4. Порівняльна характеристика молодіжної політики України, Росії та Грузії.
5. Порівняльна характеристика молодіжної політики країн Євросоюзу (Німеччина, Австрія, Франція) та Азійських країн (Японія, Китай, Туреччина, ОАЕ, Ізраїль).
6. Регіональна молодіжна політика Одеської області та Ізмаїльського району.
7. Основні принципи шведської моделі державного добробуту.
8. Соціальні пріоритети і механізми управління соціальним розвитком. 9. Співвідношення і взаємозв'язок політики і соціальної політики.
10. Соціальна молодіжна політика в широкому і вузькому сенсі.

11. Розробка загальної стратегії соціальної політики і конкретних рішень щодо її реалізації законодавчими органами.
12. Механізми соціальної молодіжної політики.
13. Соціологія бідності і розвиток теоретичних основ соціальної політики в західній соціології ХІХ — першої половини ХХ ст.
14. Криза держави загального добробуту і нові виклики соціальних реформ.
15. Основні права людини і громадянина.
16. Теорія трьох поколінь прав людини.
17. Державна допомога сім'ям з дітьми.
18. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.
19. Соціальна реабілітація дітей та молоді.
20. Права, обов'язки та відповідальність батьків за виховання та розвиток дитини.

Ключові слова для термінологічного словника

Молодь, молодіжні організації, молодіжна політика, політизація, політичний процес, Європейський Союз, соціальна політика, суб'єкти й об'єкти правової молодіжної політики, соціальний захист, принципи соціальної молодіжної політики, соціальна держава.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

- 6.1. *Форми поточного контролю:*** семінарські заняття, самостійне завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:*** модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:*** Залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання.

Модульна контрольна робота складається з 5 тестів, які містять лише одну правильну відповідь та 2 теоретичних питань.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1 варіант

Тестові завдання

1. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» прийнятий у:
  - а) 2001 р.
  - б) 1998 р.
  - в) 1992 р.
  - г) 1996 р.
2. Який вік економічно активного населення, зазначається згідно нормативно законодавчої бази, для віднесення його до молоді?
  - а) 15-70 років;
  - б) 15-35 років;
  - в) 14-35 років;
  - г) 14-28 років.
3. Модель державної молодіжної політики, якої країни, передбачає тотальний контроль за відносинами суспільства і молоді?
  - а) шведська модель молодіжної політики;
  - б) американська модель молодіжної політики;
  - в) німецька модель молодіжної політики;
  - г) українська модель молодіжної політики.
4. Вступ неповнолітніх віком до 10 років до дитячих громадських організацій здійснюється:

- а) із дозволу адміністрації навчального закладу;
  - б) за письмовою згодою батьків;
  - в) за рекомендацією члена організації;
  - г) з обов'язковим наданням медичної довідки.
5. Через який термін можна випускнику ВНЗ ставати на біржу праці при негативному пошуку роботи за фахом?
- а) місяць після закінчення ВНЗ і реєстрації у службі зайнятості;
  - б) з моменту реєстрації у службі зайнятості;
  - в) 2 місяці після закінчення ВНЗ і реєстрації у службі зайнятості;
  - г) 6 місяців після закінчення ВНЗ і реєстрації у службі зайнятості.

Теоретичні питання

1. Механізми соціальної молодіжної політики.
2. Соціальна реабілітація дітей та молоді.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	Зараховано
70-89	
51-69	
26-50	Не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	40 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,4	10 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів (підсумковий контроль) – за результатами відповідей на екзамені
Мінімальний пороговий рівень	20 балів (поточний контроль)	6 балів (проміжний контроль)	25 балів (підсумковий контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує

	задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник	5
Презентація	5

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // zakon.rada.gov.ua
2. Загальна декларація прав людини // Право людини: Міжнародні Договори України: декларації, документи / Упоряд. Ю.К. Качуренко. –К., 1992.
3. Закон України «Декларація про державну молодіжну політику в Україні» [від 12.12.1992] № 2859-ХІІ.
4. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [від 05.02.1993] № 2998-ХІІ.
5. Стратегія розвитку державної молодіжної політики до 2020 року Державної служби молоді та спорту України.// zakon.rada.gov.ua
6. Указ Президента України «Положення про Національну раду з питань молодіжної політики при Президентові України» [від 03.12.1995] № 1129.
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про співробітництво між Державним центром соціальних служб для молоді та Державним центром зайнятості» [від 18.03.1996].
8. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» [від 01.12.1998] № 281-ХІV.

9. Постанова Кабінету Міністрів «Про заснування Премії Кабінету Міністрів України за вагомі досягнення молоді у різних сферах суспільного життя» [від 16.11.1999] № 2097.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Українського молодіжного центру» [від 15.02.1999] № 194

Основна література

11. Бауман З. Индивидуализированное общество /Пер. с англ. Под ред. В.Л.Иноземцева. –М.: Логос, 2005.

12. Бородін Є.І. Держава і молодь: історія ювенального законодавства в Україні (середина 80-х – початок 90-х років ХХ ст.). – К.: Укр. центр політичного менеджменту, 2004. – 238 с.;

13. Бородін Є. І. Історія формування державної молодіжної політики в Україні (1991– 2004 рр.): Моногр. – Д.: Герда, 2006. – 387 с.

14. Виховання національно свідомого, патріотично зорієнтованого молодого покоління, створення умов для його розвитку як чинник забезпечення національних інтересів України: інформаційно-аналітичні матеріали / [В.А. Головенько та О.О. Яременко та ін.] – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2005. – 191 с.

15. Головатий М. Ф. Формування державної молодіжної політики в сучасній Україні: політологічний аналіз: Автореф. дис.. на здобуття наукового ступеня д. політ. наук. / Головатий Микола Федорович. – К., 1999. – 15 с.

16. Головенько В.А. Український молодіжний рух у ХХ столітті (історикополітологічний аналіз основних періодів).– К.: „А.Л.Д. ||”, 1997. – 160 с.;

17. Ильинский И.М. Молодежь и молодежная политика. Философия. История. Теория. – М.: Голос, 2001. – 696 с.;

18. Коваль Г. В. Развитие державної молодіжної політики: теорія, методологія, механізми реалізації [монографія] / Г. В. Коваль. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 432 с.

19. Молодь в Україні. Дослідження молодіжного сектора: проблеми та перспективи. – К.: Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні, 2006. – 169 с.

20. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти /За ред. Е.М.Лібанової. — К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. — 248 с.

21. Павловський В.В. Ювенология: проект интегративной науки о молодежи. – М.: Академический Проект, 2001. – 304 с.

22. Перепелиця М.П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект). – К.: Український ін-т соціальних досліджень, Український центр політичного менеджменту, 2001. – 242 с.;

23. Соціально-економічне становище і проблеми зайнятості молоді / Стратегічні пріоритети молодіжної політики: освіта, зайнятість, житло: щоріч. доп. Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні / М-во молоді та спорту України, Державний інститут сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Надтока Г.М., д. істор. н., голова редакційної колегії; Болтівець С.І., д. психол. н.; Рябенко В.О.; Вишняк А.В., Білий А.І., Мироненко Р.А., Галайко Б.М.]. – Київ, 2014.

24. Коваль Г. В. Развитие державної молодіжної політики: теорія, методологія, механізми реалізації [Текст] / Г. В. Коваль. — Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. — С. 119.

23. Декларація про загальні засади державної молодіжної політики в Україні № 2859-ХІІ від 05.12.1992 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2859-12>.

24. Національно-патріотичне виховання – державний пріоритет національної безпеки [Текст] : Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище

молоді в Україні (за підсумками 2014 р.) / [редкол. : Жданов І. О., гол. ред. колег., Беляєва І. І., Митрофанський С. В. та ін.]. — К. : Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2015. — С. 142, 143.

25. Коваль Г. В. Розвиток державної молодіжної політики: теорія, методологія, механізми реалізації...

26. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 2998-ХІІ від 05.02.1993 р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.

27. Молодь в умовах становлення незалежної України (1991 – 2011 рр.) [Текст] : Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні / [кер. авт. кол. : О. В. Белишев, авт. кол. : С. Ю. Аксьонова, канд. екон. наук ; О. Л. Ануфрієва, канд. пед. наук ; Є. І. Бородин, д. іст. н. та ін.]. — К. : Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2012. — С. 136, 137.

28. Ціннісні орієнтації сучасної української молоді [Текст] : Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2015 р.) / [редкол. : Жданов І. О., гол. ред. колег., Ярема О. Й., Беляєва І. І. та ін.]. — К. : Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2016. — С. 189. 10. Молодь в умовах становлення незалежної України...

29. Про молодь [Електронний ресурс] : проект Закону України № 3621 від 10.12.2015 р. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57368&pf35401=368589>.

30. Про додаткові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики: // Указ Президента України від 29.03.2001 р. № 221/2001. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=221%2F2001>.

31. Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійнотехнічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю: Закон України від 04.11.2004 р. № 2150-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2150-15>.

32. Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні: Декларація Верховної Ради України № 2859-ХІІ від 15.12.1992. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>.

33. Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004 2008 рр. (зі змінами): Закон України від 18.11.2003 р. № 1281-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1281-15>.

34. Про затвердження Державної програми забезпечення молоді житлом на 2002–2012 рр.: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2002 р. № 1089. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1089-2002-%EF>.